

INDIA MAJANDUSE VÄLJAKUTSED JA VÕIMALUSED EESTILE

1. aprillil 2011 sai Arengufondi kutsel kokku mõnikümmend India-huvilist avalikust ja erasektorist, eesmärgiga teadvustada ja läbi arutada Eesti võimalused seoses kasvava India majandusega.

India majandust tutvustava ettekandega esines *Harvard Business Schooli* võrgustikku kuuluva India Konkurentsivõime Instituudi auesimees ja *Management Development Institute* strateegilise juhtimise professor **Dr. Amit Kapoor**.

Ettekandele järgnev arutelu “mida India kasv Eestile tähendab?” kasutas maailmakohviku formaati ja jagunes neljaks alateemaks:

- India kui turg
- India kui allhanke maa
- India kui välisinvestorite allikas
- India kui talentide allikas ja innovatsioonipartner

Teemad ühtisid kogunemise alguses osalejatele kirjalikult esitatud küsimuse “milles näete Eestil Indiaga seoses suurimat potentsiaali?” vastusevariantidega. Suurimat potentsiaali nähti India talentides ja haritud tööjõus ning kasvavas turus.

Järgnevalt on toodud kokkuvõtte eelnimetatud neljas teemas toimunud lauaaruteludes tärganud ideedest ja lõpus Dr Amit Kapoor'i kommentaar neile:

India kui turg

India turgu iseloomustab ühelt poolt tarbija ostujõu ning keskklassi kasv, samas jääb ostujõud võrreldes arenenud riikidega madalaks. Selle aga kompenseerib suur rahvaarv ning turu kogumaht, mis seab ettevõtetele eraldi väljakutsed. Arvestades India probleeme ja väljakutseid praegu, nägid osalised Indias järgmisi võimalusi:

- Infotehnoloogia ja mobiilirakendused
  - o Asukoha määramine
  - o Liikluskorraldus (Amit Kapoor: „India elukorraldus, sh liiklus on üks kaos“)
  - o Suhtlusvõrgustikud
  - o Liikumise monitooring, planeerimine (kuna töökohad elukohast harilikult kaugel)
  - o E-riigi teenused
- Jäätmekäitlus
  - o Kuna tarbekaupu müüakse väga väikestes pakkides, siis tekib prügi rohkem kui suured pakid -> võimalus pakendikäitluses-sorteerimises.
  - o „Teeme Ära“ talgumudel juba Indiasse eksporditud
- Veevarustus, puhas vesi
  - o Veepuhastamistehnoloogiad, filtreerimine, vee keemiline puhastamine

- Energeetika – Indias juba praegu energia puudujääk.
  - o Taastuvenergeetika lahendused (väikesed odavad tuulgeneraatorid – nagu Tata Nano autoturul)
- Piloot-taristu projekti väljaheitamine
- Läänelikud tarbimisharjumused India turule vs India eluviisi ja kultuuri toomine Euroopasse (taimetoit, jooga), lisaks mõtteviis, kuidas ilma traditsiooniliste lääne tarbimisharjumusteta elada saaks. „Kui maailmas oleks kõigil Eesti elustandard, jätkuks maakeral ruumi ainult 2 miljardile inimesele.“

Turule sisenemiseks oluline:

- Majandusseire Indias kohapeal sealse turu ärivõimaluste tuvastamiseks ning vastava teadmise toomine siinsete ettevõtjateni
- Kuna me ise ei pruugi oma eeliseid hoomata, siis oluline aru saada, mida indialased ise Eestist arvavad ja mida nad meie eelistena näevad
- Rahastamismudelid India turule sisenemisel: Indias testimis- ja tasuvusaeg pikk, seetõttu turule sisenemine väiksemate ettevõtete jaoks liiga kallis.

India kui allhankemaa

- Töötav näide – Viljandi tikuvabrik tootmisüksusega Bangalore' lähedal
- Takistused:
  - o Eesti ettevõtted asuvad rahvusvahelises väärtusahelas sellisel kohal, kus ise ei kontrolli kaubamärke või tootearendust. Seega ei oma Eesti ettevõtted enamasti otsustusõigust funktsioonide geograafilise (ümber)paigutamise osas, pigem on Aasia neile konkurendiks emafirmades tehtavate otsuste puhul.
  - o Ei saada piisavalt hästi aru India kultuurist, ärikeskkonnast
- Euroopalik tööstiil kui müügiargument
- India ingliskeelse tööjõu kasutamise võimalus (näiteks USA turule minekuks)
- Vähe on asju, mida mõtet Eestis toota ja Indias müüa, seetõttu vaja kohalikku teadmist ja kogemust, et siin asju korraldada ja sealse turu ja laiema piirkonna jaoks toota
- IT allhankevõimalused arvestades noorte IT talentide rohkust Indias

India kui investeringute päritolumaa

Motivatsioon India ettevõtetele Eesti turule tulla:

- Juurdepääs turule (Skandinaavia, EU, Venemaa), turu tundmaõppimine, oma kompetentsilünkade täitmine
- Juurdepääs hangetele
- Ülevõtmised
- Eesti kui *testsite*
- Bangalore's 800 start-up'i – neil võimalus läbi Eesti Euroopasse tulla, sest siin lihtne ja kiire ettevõtete asutamine
- Siia ei tulla ainult Tallinna pärast, vaid läheduses asuvate suuremate linnade pärast
- Regionaalne lähenemine – Stockholm, Peterburi, Tallinn
- Infrastruktuuri kvaliteet

Võimalikud valdkonnad:

- Toitlustus, restoranid
- Turism ja lennundus: Eesti poolel teel Indiast USAsse
- Meditsiin, meditsiiniuuringud
- Transiid

India kui talentide päritolumaa

Kriitiline ahel talendi Eestisse toomiseks:

Peibutamine/meelitamine -> Bürokratia (elamisluba, viisa) -> Olme/igapäevaelu, ingliskeelsed teenused

- Parimad tahavad Indiast välja saada, Eesti võiks olla hüppelaud
  - o IT-insenere on Eestis rohkem vaja kui neid turul saada on
  - o Praegu tudengite ja teadmustöötajate elamisloa probleemid
  - o Eesti ise konsulaarteenust praegu Indias ei paku -> võimalik lahendus: e-viisa – kas Schengeni süsteemis võimalik?
  - o Ülikoolide karjääriteenistus – Eestis töövõimaluste leidmine välismaalt pärit ülikoolilõpetajatele
  - o Ülikoolide kaugelt turgudelt tudengite-õppejõudude värbamissuutlikkus madal
- Eesti kui rahuldumata kõrgharidusnõudlusega Indiale koolitaja ja kõrgharidusteenuse pakkuja
- Haridus kui sild andekatele India noortele Eesti tööjõuturule sisenemiseks

Amid Kapoori tagasivaade ja mõtted seoses toimunud aruteluga:

- Turism pakub Eesti jaoks häid võimalusi sh indialaste endi reisimine – Indiast liigub praegu rohkem turiste välja kui riiki sisse
- Ettevõtlikkus – *start-up* ja inkubatsioonikeskkonda arendades võiks Eesti Indiast talente meelitada, kuid selleks tuleks Eestisse reisimist lihtsamaks muuta (praegu Eesti saatkond Indias puudub, viisa saamine seetõttu keerukas)
- Võtta eeskuju Šveitsist, kes on arendanud välja eelised ja maine teatud valdkondades ning müüb neid edukalt